

Ettekannõ XII Seto Kongressil 09.10.2017

Huigi Annebel

Täämbä tahasi kõnõlda nuuri rõõmõst ja murõdõst ku ka naide kaemusest elost Setomaal. Ma olõ küll nuur ja uma arost kursih miä toimus Setomaal a inne sjood kokkusaamist saie kokko Setomaal tegutsevate nuursuutüütäjäidõga, õt tiidä saia ka näide arvamusi ning naid edasi anda. Sai tiida, õt koh om rohkõmb nuuri, siis sinnä om kogonenü ka suuremb osa pakutavaist tegevuisist. Setomaa ütes tõmbõnumrbis omgi kujunenu Verska, koh om lisas nuurikeskosele ekstreempark, saa tetä motosporti ja ommava hüä tingumuse ka muie spordialluga tegelemises. Üldine olokõrd om sääne, õt juhendaie puudumisõl om õks vähhä huvviringe ja kotusit koss saasi noorõ kokko kävvu ja midägi kuuh tetä pääle kuuli. Ütes probleemis sjoo man om transport kuna pallodehhe kotussihe bussiliiklust lihtsalt olõi – nii saai õnnõ noorõ kuuh kävvu, a saai ka juhendaja-oppaja jakka ummi oskuisi. Nuurikeskus pannas inne kinni ku nuur saa minnä kodotiile ja nii piatki ta jälkima kohki väläh aigu parajas tegemä. Asa tiis parembas bussiliikluse kõrraldamine, õt ei sõidas õnnõ hummoguti varra ja siis allõs õdagu ilda.

Tegusit nuuri ja näidega tegeleväid inemiisi-gruppõ tulõs rohkõmb tunnusta ja väärtustäda uma valla seeh. Elo om pallo inämb naih kotussidõh koh ommava tegusä ja tubli nuursuutüütaja kia tegelevä nuuriga. Kahos tulli vestlusest väläh, õt nuursuutüütaja tahasi rohkõmb olla kaasatu umavalitsusõ otsustamisi man. Nii olõs naidõ arvamisi kottalõ Mikitamäel olnu hariduskolleegium/konverents mitmetahulidsem ku sinnä olõs kaasatu ka nuuriga tegelevä inemise.

Parhilla tundva tugevat tukkõ ja suhtumist uma vallavanema ja volikogo puult Verska noorõ ja tahasi loota, õt sjoo hüä eeskuju laiõnõs ka vahtsõlõ Setomaa vallalõ. Tahasi loota, õt vallaametnikõ seeh olõs nuursuutüütajail kotus otsustamisi man ja na saasi kävvü volikogo istungil. Parhilla omgi sääne olokõrd, õt koolih olõi psühholooge, nõvvuandjit ja nii omgi sjoo nuursuutüütaja inemine, kelle mano nuur edimält pöördus ja uma murõ är kõnõlõs. Nii ommagi na isiku, kia tiidvä kõgõ parembihhe nuuri hingeelost, murõdõst ja rõõmõst ku ka kododsõst olokõrrast. Latsõ usaldasõ ja piava naid tugiisikuis ja nii tegeväki nuursuutüütaja är psühholoogi, nõvvuandja ku ka sotsiaaltüütaja tüü. Kahos olõi a näide tüütaso sääne, et katassi är tettü tüü mia läts nuuri hääs. Nii võigi minnä, õt nuuki tubli inemise läävä är parõmbat väärilidsembat tasso otsma muialõ.

Sjood olokõrda annas parõmbast muuta, õt kuuli saasi tüülõ võtta psühholoogõ-tugisikit ja nail jääsi aigu inäpite nuuriga tegelemise jaos. Ka erivajjaduisiga, käitumishäiriga ja opiraskuisidega noorõ vajjasi inäp tähelepanu ja hoolmist. Koolih nuuri nõustadeh saasi joba varakult anda nuurile suunisit, mida teta pääle kuuli edesi ja määndse ommava näide võimaluse tulevikuh.

Probleemis om tuu, et noorõ läävä Setomaalt är. A mu arost olõ-õi probleem är mineminõ kuna Setomaal kõrgharidust ja ametit anta-i. Probleemis om tuu, õt kuis õnnõstus tiidmisi pagasiga noorõ tagasi meelütäda. Nii piasi elo siih pakkma tüüd ja tegevust nii hindile ku latsilõ. Ku tagasi tulõjtit oodasi iih pääle tüü latsiaia, kooli ja kotusõ koh saava latsõ ja esi aigu

viitã, siis olõs tagasitulõjit pallo inãmp. Ku mujal ilmah õpitu saasi Setomaal vãärüstãtu olõs
uss vallalõ pallodõ jaos, kia ihkavã sija puhtahhõ loodusehhe uma juuri mano tagasi.

Lõpõtusõs tahassigi, õt parhilladsõ hũã suhtõ nuuri ja nuuri keskuisi vahel jããsi samas. Eri
paiguh kuuh kãivã noorõ lõvvãssi võimalusõ umavaihel kokko saia ja olõs inãmb
ũtehtegemisi. Õt Setomaa ũhisvald toetasi nuuri edesi ning kaasasi naid inãmb ummi
tegemisi ja otsustamisi mano – nii saava kassu mõlõmba poolõ. Setomaa om tãus tegussit ja
kimmit nuuri kedã huvitas Setomaa tulevik.